

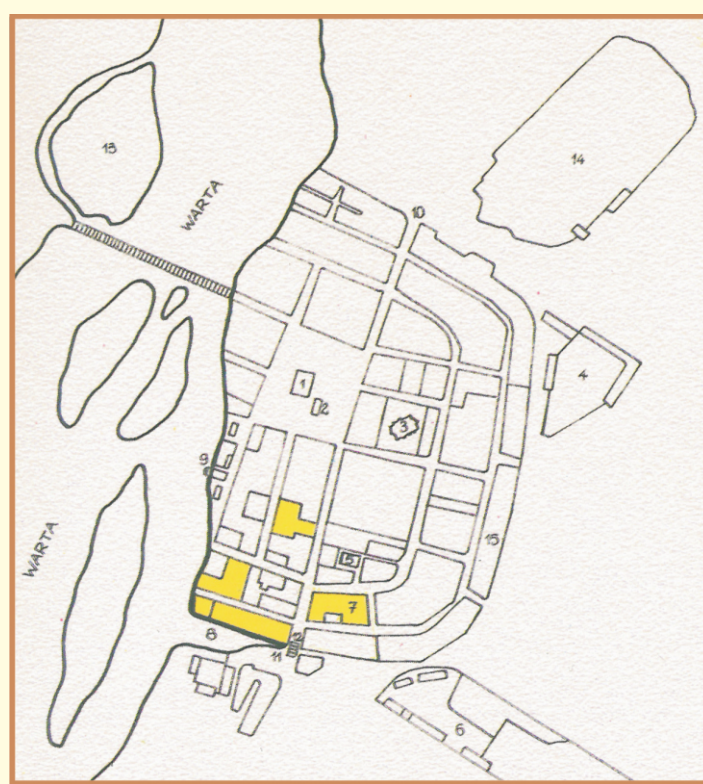
35 Pomnik w Parku Konstytucji 3 Maja, odsłonięty w 70. rocznicę odzyskania niepodległości Polski
Denkmal im Konstitution 3 Maja-Park, enthüllt zum 70. Jahrestag der Wiedergewinnung der Freiheit Polens
The statue in the park of the Constitution of 3 May 1791, revealed on 70th anniversary of Poland regaining independence.

19 Kamienica (2. poł. XIX w.) róg ul. Rzeźnickiej i 2-go Lutego, słynny dawniejszy Bar „Pod Bykiem”.
Mietshaus (2.Hälfte d.19.Jh.) Ecke der Rzeznicka- und 2-Lutego-Str., berühmte Bar „Zum Stier”.
Tenement house (2nd half of 19th century), the corner of Rzeznicka and 2-go Lutego Streets, the former „Pod Bykiem” Bar

Pomimo licznych pożarów i dotkliwych powodzi do dnia dzisiejszego zachował się historyczny zespół urbanistyczny Starego Miasta w granicach rozplanowania średniowiecznego. Układ ten objęty jest ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków.
Trotz zahlreicher Brände und quälender Überschwemmungen blieb der historische städtebauliche Komplex der Altstadt bis auf heute in Grenzen der mittelalterlichen Planung erhalten. Dieser Komplex steht unter dem gesetzlichen Schutz durch die Eintragung in das Denkmalregister.

Skwierzyna w 1780 roku

- Legenda:
1. Rathaus
2. Waga miejska
3. Kościół św. Mikołaja
4. Stary Cmentarz
5. Kościół Ewangelicki
6. Cmentarz Ewangelicki
7. Synagoga
8. Port
9. Młyn wodny
10. Brama Chełmska
11. Brama Zemska
12. Most Zydowski
13. Wyspa Strzelecka
14. Posiadłość Kata Seiferta
15. Mury Miejskie

Skwierzyna 1780

- Legenda:
1. Rathaus
2. Städtische Waage
3. Nikolai-Kirche
4. Alter Friedhof
5. Evangelische Kirche
6. Evangelischer Friedhof
7. Synagoge
8. Hafen
9. Wassermühle
10. Gollmitzer Tor
11. Semmitzer Tor
12. Judenbrücke
13. Schützeninsel
14. Anwesen d. Henkers Seifert
15. Stadtmauer

Skwierzyna in 1780

- Key:
1. Town hall
2. Guildhouse
3. St. Nicolas Church
4. Old Cemetery
5. Evangelist Church
6. Evangelist Cemetery
7. Synagogue
8. Harbour
9. Water mill
10. Chelmska Gate
11. Zemska Gate
12. Jewish Bridge
13. Strzelecka Island
14. Kat Seifert's Mansion
15. Town Walls

Wydawca:
Urząd Miejski w Skwierzynie
ul. Rynek 1, 66-440 Skwierzyna
www.skwierzyna.pl

Nakład: 1800 szt.
Wszelkie prawa zastrzeżone

36 Kamienica (1. poł. XX w.) ul. Konopnickiej 26,
Mietshaus (1.Hälfte d. 20.Jh.), Konopnicka-Str.26

20 Kamienica (pol. XIX w.) ul. 2 Lutego 11
Mietshaus (Hälfte d. 19. Jh.), 2 Lutego-Str. 11
Tenement house (the middle of 19th century), 2 Lutego Street 11

37 Budynek mieszkalny z pocz. XX w., ul. Konopnickiej 5a
Wohnhaus (Anfang d. 20. Jh.), Konopnicka-Str. 5a
Residential building (the beginning of 20th century), Konopnickiej Street 5a

21 Willa przy ulicy 2 Lutego 5, zbudowana w 1910 r. przez Augusta Klemmanna, właściciela znajdującego się w sąsiedztwie tartaku. Kamienica w stylu modernistycznym ze stylowymi zapoczekaniami.
Villa, 2-Lutego-Str. 5, gebaut 1910 von August Klemmann, Inhaber des in der Nähe liegenden Sägewerkes. Haus im modernistischen Stil mit stilvollen Entlehnungen.
Villa (1910), 2-go Lutego Street 5. Built by August Klemmann, the owner of the sawmill nearby. Modernist with stylistic borrowings

38 Kamienica (1. poł. XX w.) róg ul. Konopnickiej i Ogrodowej
Mietshaus (1.Hälfte d. 20. Jh.), Ecke der Konopnicka- und Ogrodowa-Str.
Tenement house (1st half of 20th century), the corner of Konopnickiej and Ogrodowa Streets

22 Budynek Poczty przy ul. 2-go Lutego 3, zbudowany w 1888r w stylu neogotyckim, charakterystycznym dla obiektów użyteczności publicznej.
Postgebäude, 2-Lutego-Str. 3, erbaut 1888 im für die Wohlfahrtsrichtungen charakteristischen neugotischen Stil.
Post Office (1888), 2-go Lutego Street. Built in neo-gothic style characteristic of public utility facilities.

39 Budynek mieszkalny z zegarem słonecznym (pocz. XX w.) ul. Ogrodowa 3
Wohnhaus mit der Sonnenuhr (Anfang d. 20. Jh.), Ogrodowa-Str.3
Residential building with a solar clock (the beginning of XXth century), Ogrodowa Street

23 Kościół filialny p.w. Najświętszego Zbawiciela, neoromański z wolnostojącą wieżą, wcześniej świątynia ewangelicka wpisana do rejestru zabytków.
Filiakirche des Erlösers, im neoromanischen Stil mit frei stehendem Turm. Früher evangelische Kirche (erbaut 1846-1854). Im Denkmalregister eingetragen.
Filiate church of the Most Holy Savior. Neo-roman in style, with a standalone tower. Former protestant temple built in 1846-1854. It is in the register of historic monuments.

40 Kaszánówka / Am Katzbach
Kaszánówka – a street decorated with chestnut trees

24 Budynek Straży Pożarnej (pocz. XX w.) ul. Drzymaly 1
Feuerwehrgebäude, (Anfang d. 20. Jh.), Drzymala-Str. 1
Fire department building (the beginning of 20th century), Drzymaly Street 1

41 Szpital, ul. Szpitalna 5, (1898r.)
Johanniterkrankenhaus (1898), Szpitalna-Str. 5
Hospital (1898), Szpitalna Street 5.

25 Budynek mieszkalno-usługowy (1908), róg ul. Chrobrego i ul. Portowa.
Wohn- und Kunden dienstgebäude (1908), Ecke der Chrobry- und Portowa-Str.
Residential and commercial building (1908), the corner of Chrobrego and Portowa Streets

42 Budynek mieszkalny (2. poł. XIX w.), ul. Arciszewskiego 1
Wohnhaus (2.Hälfte d. 19. Jh.), Arciszewski-Str.
Residential building (2nd half of 19th century), Arciszewskiego Street 1

26 Kamienica (1906) ul. Chrobrego
Mietshaus (1906), Chrobry-Str.
Tenement house (1906), Chrobrego Street.

43 Stary cmentarz, ul. Miedzyczna
Alter, katholischer Friedhof, Miedzischer Zerk-Old cemetery, Miedzyczna Street.

27 Budynek przemysłowy (1. poł. XX w.) – dawna mleczarnia, ul. Wosny Ludów
Industriegebäude (1.Hälfte d. 20. Jh.), ehm. Molkerei, Wosny-Ludow-Str.
Industrial building (1st half of 20th century), Wosny Ludów Street. Former dairy.

44 Cmentarz katolicki (dawny ewangelicki)
Katholischer Friedhof (früher evangelisch)
Catholic cemetery (former protestant cemetery).

28 Dom Dziecka (1. poł. XX w.) ul. Parkowa 2
Kinderheim (1. Hälfte d. 20. Jh.), Parkowa-Str. 2
Orphanage (1st half of 20th century), Parkowa Street 2.

45 Skwierzyński Ośrodek Kultury (1. poł. XX w.) ul. Teatralna 5.
Skwierzyner Kulturhaus (1.Hälfte d. 20. Jh.), Teatralna-Str.5
Skwierzyňa's Culture Centre (1st half of 20th century), Teatralna Street 5.

29 Koszary – zespół zabudowy z lat 1937-1938
Kaserne – Baukomplex aus den Jahren 1937-38
Barracks (1937-1938), a complex of buildings.

46 Skwierzyńska Kulturtourhaus (1.Hälfte d. 20. Jh.), Teatralna-Str.5
Skwierzyňa's Culture Centre (1st half of 20th century), Teatralna Street 5.

30 Koszary – zespół zabudowy z lat 1937-1938
Kaserne – Baukomplex aus den Jahren 1937-38
Barracks (1937-1938), a complex of buildings.

47 Budynek mieszkalny (1. poł. XX w.) przy ul. Teatralnej
Residential buildings (1st half of 20th century), Teatralna Street.

31 Dworzec kolejowy (2. poł. XIX w.) ul. Dworcowa
Bahnhof (2.Hälfte d. 19. Jh.), Dworcowa-Str.
Train Station (2nd half of 19th century), Dworcowa Street.

48 Ośrodek Pomocy Społecznej (2. poł. XX w.), ul. Batorego 15
Zentrum d. Sozialen Hilfe (2.Hälfte d. 20. Jh.) Batory-Str. 15
Social Welfare Centre (2nd half of 20th century), Batorego Street 15

32 Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Ireny Sendlar, (1900-1910r.), przed wojną seminarium nauczycielskie tzw. Preparandum, później gimnazjum i państwowa szkoła dla chłopców, po wojnie – liceum ogólnokształcące.
General Schools Complex by name of Irena Sendlar (1900-1910). Before the war it was a teacher's secondary school, so-called Preparandum, later a secondary school and a national school for boys. After the war it became a highschool.

49 Gimnazjum im. Wł. Jagiello, (1896), ul. Batorego 14, dawnej ewangelicka szkoła podstawowa
WI.-Jagiello-Gymnasium, (1896) ehm. evangelische Volksschule, Batory-Str. 14
Secondary school by name of Władysław Jagiello (1896), Batorego Street 14. A former protestant primary school.

33 Budynek Nadleśnictwa (2. poł. XIX w.) ul. 2-go Lutego 2. Przed budynkiem - niewielki ogród dendrologiczny, będący początkiem „Ślazu Bobrow” na Obrze.
Oberforstamt, (2.Hälfte d. 19. Jh.), 2-Lutego-Str. 2. Vor dem Gebäude - ein kleiner dendrologischer Garten, Anfang der „Biberstraße“ an der Obra.
Forest Service building (2nd half of 19th century), 2-go Lutego Street 2. In front of the building there is a small arboretum, which is the beginning of „The Trail of the Beavers” on Obra river

50 Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Batorego 15
Zentrum d. Sozialen Hilfe (2.Hälfte d. 20. Jh.) Batory-Str. 15
Social Welfare Centre (2nd half of 20th century), Batorego Street 15

34 Kamienica, ul. Gimnazjalna 1
Mietshaus, Gimnazjalna-Str. 1
Tenement house, Gimnazjalna Street 1

51 Wieża ciśnień z lat 30-tych XX w., 42 m wysokości.
Wasserturm (30er Jahre d. 20. Jh.), 42 m hoch.
Water tower from 30's of the 20th century. It is 42 meters high.

35 Pomnik króla Władysława Jagiello, ojca Tadeusza Dąbrowskiego, odsłonięty 21 lipca 1970 r.
König Jagiello-Denkmal, enthüllt 1970
The statue of the king Władysław Jagiello by Tadeusz Dobosz revealed on 21 July 1970.

52 Zespół Szkół Technicznych przy ul. Poznańskiej, dawnej gimnazjum komunalne, (1880), następnie siedziba urzędów państwowych
Komplex d. Technischen Oberschulen, ehm. städtische Realschule, (1880), später Sitz d. staatl. Ämter, Poznańska – Str.
Technical School Complex, Poznańska Street. A former secondary school (1880) and headquarters of national offices.

36 Kamienica (1906) ul. Chrobrego
Mietshaus (1906), Chrobry-Str.
Tenement house (1906), Chrobrego Street.

53 Pomnik króla Władysława Jagiello, ojca Tadeusza Dąbrowskiego, odsłonięty 21 lipca 1970 r.
König Jagiello-Denkmal, enthüllt 1970
The statue of the king Władysław Jagiello by Tadeusz Dobosz revealed on 21 July 1970.

37 Budynek przemysłowy (1. poł. XX w.) – dawna mleczarnia, ul. Wosny Ludów
Industriegebäude (1.Hälfte d. 20. Jh.), ehm. Molkerei, Wosny-Ludow-Str.
Industrial building (1st half of 20th century), Wosny Ludów Street. Former dairy.

54 Dom Pomocy Społecznej, ul. Przemysłowa 2. Przed wojną – szkoła pedagogiczna. Od września 1939 do marca 1940 – ciężki oboz pracy Gestapo. Wziętych było 150 – 200 Polaków, do dziś nie odnaleziono jego dokumentacji ani masowych grobów pomordowanych więźniów.
Haus d. Sozialen Hilfe, Przemysłowa-Str. Vor dem Krieg – Pädagogische Schule. Vom September 1939 bis März 1940 – Arbeitslager d. Gestapo f. 150 – 200 poln. Häftlinge, bis heute wurden weder die Unterlagen noch die Sammelgräber d. ermordeten Häftlinge gefunden.
Social Welfare Home, Przemysłowa Street 2. It was a pedagogical school before the war. From September 1939 until March 1940 – a Gestapo work camp. 150 – 200 Polish people were imprisoned here and the documents and mass graves of the camp are still to be found.

38 Kamienica (1. poł. XX w.) róg ul. Konopnickiej i Ogrodowej
Mietshaus (1.Hälfte d. 20. Jh.), Ecke der Konopnicka- und Ogrodowa-Str.
Tenement house (1st half of 20th century), the corner of Konopnickiej and Ogrodowa Streets

55 Hotel „Dom nad Rzeką”. Przed wojną znany lokal gastronomiczno – rozrywkowy.
Hotel „Dom nad Rzeką”, ehm. Restaurant und Tanzlokal Strandschlösschen
Hotel „Dom nad Rzeką”, A famous catering and entertainment place before the war.

39 Koszary – zespół zabudowy z lat 1937-1938
Kaserne – Baukomplex aus den Jahren 1937-38
Barracks (1937-1938), a complex of buildings.

56 Muzeum Drogowictwa, ul. Gorzowska
Museum f. Straßenbau, Gorzowska-Str.
The Museum of Road Building and Maintenance, Gorzowska Street.

40 Kaszánówka / Am Katzbach
Kaszánówka – a street decorated with chestnut trees

57 Muzeum Drogowictwa, ul. Gorzowska
Museum f. Straßenbau, Gorzowska-Str.
The Museum of Road Building and Maintenance, Gorzowska Street.

41 Szpital, ul. Szpitalna 5, (1898r.)
Johanniterkrankenhaus (1898), Szpitalna-Str. 5
Hospital (1898), Szpitalna Street 5.

58 Stary most na Warcie
Alte Warthebrücke
The old bridge on Warta

42 Budynek mieszkalny (2. poł. XIX w.), ul. Arciszewskiego 1
Wohnhaus (2.Hälfte d. 19. Jh.), Arciszewski-Str.
Residential building (2nd half of 19th century), Arciszewskiego Street 1

11 Kamienica (XIX w.) ul. Czerwonego Krzyża, dom Willi Pfeiffera
Mietshaus (19. Jh.), Czerwonego Krzyża – Str., das Willi-Pfeiffer-Haus
Tenement house (19th century) Czerwonego Krzyża Street, the house of Wils Pfeiffer

12 Kamienica (XIX/XX w.) ul. Rynek 2
Mietshaus (19./20. Jh.), Rynek – Str. 2
Tenement house (19th century/20th century), Rynek Street 2.

13 Dom Rzemiosła – kamienica z 1856 r., ul. Rynek 6, w | pol. XX w. przebudowana na piekarnię i sklep, wpisana do rejestru zabytków.
Haus des Handwerks – Mietshaus (1856), Rynek-Str.6. Anfang d. 20. Jh. umgebaut zur Bäckerei und zum Laden. Im Denkmalregister.
House of handcraft – a tenement house (1856), Rynek Street 6. In the 1st half of 20th century rebuilt to become a bakery and a shop. It is in the national register of historic monuments.

14 Budynek mieszkalny (2. poł. XIX w.) róg ul. Czerwonego Krzyża i Prusa
Wohnhaus (2.Hälfte d. 19. Jh.), Ecke der Czerwonego Krzyża- und Prus-Str.
(2nd half of 19th century), the corner of Czerwonego Krzyża and Prusa Streets

15 Spichlerz przy ul. Prusa 4, ryglowy i murowany, trójkondygnacyjny, z początku XIX w. rozbudowany pod koniec XIX w., obecnie nieużytkowany, wpisany do rejestru zabytków
Kornspeicher in der Prus-Str. 4 (Anfang d. 19. Jh. gebaut, Ende d. 19. Jh. ausgebaut). 3-stöckiges Fachwerkgebäude, Z. Zt. unbenutzt. Im Denkmalregister.
Granary (the beginning of 19th century), Prusa Street 4. It is half-timbered, three storeys high, was extended at the end of 19th century. Not in use nowadays.

16 Budynek Nadleśnictwa (2. poł. XIX w.) ul. 2-go Lutego 2. Przed budynkiem - niewielki ogród dendrologiczny, będący początkiem „Ślazu Bobrow” na Obrze.
Oberforstamt, (2.Hälfte d. 19. Jh.), 2-Lutego-Str. 2. Vor dem Gebäude - ein kleiner dendrologischer Garten, Anfang der „Biberstraße“ an der Obra.
Forest Service building (2nd half of 19th century), 2-go Lutego Street 2. In front of the building there is a small arboretum, which is the beginning of „The Trail of the Beavers” on Obra river

17 Młyn zbożowy, murowany (pocz. XX w.) przy ulicy Głowackiego.
Getreidemühle, gemauert, (Anfang d. 20. Jh.), Głowacki-Str.
Bricked gristmill (the beginning of 20th century), Głowackiego Street.

18 Zespół zabudowy fabrycznej (XIX/XX w.) przy ul. Rzeźnickiej 1, dawna rzeźnia miejska.
Komplex d. Fabrikgebäude, (19./20. Jh.), ehm. städtischer Schlachthof – Rzeznicka-Str. 1
Complex of industrial buildings (19th century / 20th century), Rzeznicka Street 1, former town slaughterhouse.

Spacer wzdłuż niebieskiej linii
Ein Spaziergang die blaue Linie entlang
A walk along the blue line

Zapraszamy do spaceru po Skwierzynie. Na mapie miasta połączyliśmy „niebieską linią” wszystkie charakterystyczne, zabytkowe i ciekawe architektonicznie miejsca Skwierzyna. Obiekty zaznaczone rygiem na mapie, zilustrowane zostały także zdjęciami z krótkimi opisami w polsku, angielsku oraz niemiecku. Sądzimy, że spacer po zabytkach, wyznaczonych jeszcze w średniowieczu ulicach Skwierzyny, przyniesie wiele interesujących doznań i refleksji. Nasz spacer rozpoczynamy od rynku, pośrodku którego stoi Ratusz, siedziba Urzędu Miejskiego w Skwierzynie i miejsce urzędowania Burmistrza Skwierzyna.

2 Kamienica (2. poł. XIX w.), ul. Jagiello 19-21
Mietshaus (2.Hälfte d. 19. Jh.), Jagiello-Str. 19-21
Tenement house (2nd half of 19th century), Jagiello Street 19-21

3 Budynek gospodarczy, (1. poł. XIX w.)
Wirtschaftsgebäude (1. Hälfte d. 19. Jh.)
Outhouse (1st half of 19th century)

4 Kamienica z 1867r., ul. Pilsudskiego 24 (dawny sierociniec dla żydowskich chłopców)
Mietshaus von 1867, Pilsudski-Str. 24 (ehm. Waisenhaus f. jüdische Jungen)
Tenement house (1867), Pilsudskiego Street 24 (former orphanage for Jewish boys).

5 Kamienica, ul. Jagiello 3. Wcześniej stała obok synagoga (z 1841 r.), zamieniona przez Niemców na magazyn zbożowy (1933) i podpalona przed wrozczeniem Armii Czerwonej (1945).
Mietshaus, Jagiello-Str. 3. Früher stand daneben eine Synagoge (1841), von den Deutschen zum Getreidelager verwandelt (1933) und vor dem Einmarsch der Roten Armee niedergebrannt (1945).
Tenement house, Jagiello Street 3. Formerly located next to a synagogue (from 1841), which was turned into a granary by Germans (1933) and torched before Red Army invasion (1945).

6 Kamienica (2. poł. XIX w.), o cechach secesyjnych, z półokrągłym wykuszem, ul. Jagiello 5
Mietshaus (2.Hälfte d. 19. Jh.) mit Sezessionsmerkmalen und halbrunden Erker, Jagiello-Str.5
Tenement house (2nd half of 19th century) with Art Nouveau features with semicircular window bay, Jagiello Street 5

7 Dawny budynek szkoły katolickiej (2. poł. XIX w.) ul. Jagiello 15
Ehm. katholische Volksschule (2.Hälfte d. 19. Jh.), Jagiello-Str. 15
Old Catholic school building (2nd half of 19th century), Jagiello Street 15

8 Późnogotycki kościół parafialny p.w. św. Mikołaja Biskupa, (XV w.), rozbudowany w latach 1861-63. Od 1968 r. w głównym ołtarzu znajduje się łaskami styczny obraz Matki Kościelnej Kłewskiej. Na dziedzińcu Kościoła znajdują się dwie XIX-wieczne rzeźby: św. Mikołaja i anioła. Wpisany do rejestru zabytków.
Spätgotische katholische Pfarrkirche St.-Nikolaus aus dem 15. Jh. Aus- und umgebaut in den Jahren 1861-63. Im Hauptaltar (seit 1968) Gnadenbild der Kiewaner Gottesmutter. Im Kirchenhof – zwei Skulpturen aus dem 19. Jh.: hl. Nikolaus und ein Engel. Im Denkmalregister.
Perpendicular parish St. Nicolas Church (15th century), extended in 1861-63. Since 1968 there is a painting of Our Lady of Kiewan in the main altar. In the churchyard there are two 19th century sculptures: of St. Nicolas and of an angel. It is in the national register of historic monuments

9 Deplak - ul. Pilsudskiego.
Wiekłość znajdującego się przy niej kamienic zbudowana w I połowie XIX wieku, po wielkim pożarze z 1821 r.
Fußgängerzone – Pilsudski-Str. Die meisten Häuser wurden nach dem großen Stadtbrand (1821) gebaut.
Walkway, Pilsudskiego Street. Most of the tenement houses here were built in 1st half of 19th century, after a great fire in 1821

10 Kamienica (2. poł. XIX w.) róg ul. Czerwonego Krzyża i Pilsudskiego
Mietshaus (2. Hälfte d. 19. Jh.) – Ecke d. Czerwonego Krzyża- und Pilsudski-Str.
Tenement house (2nd half of 19th century), the corner of Czerwonego Krzyża and Pilsudskiego Street